

OPSCHRIFT

Vergadering van 17 december 2018

Besluit nummer: 2018_GR_01047

Onderwerp:

Samenwerkingsovereenkomst betreffende het project gebouwen Muide-Meulestede + Mariakerke fossielvrij - Goedkeuring

Beknopte samenvatting:

Aan de gemeenteraad wordt gevraagd goedkeuring te verlenen aan de samenwerkingsovereenkomst met de Universiteit Gent, Sint-Pietersnieuwstraat 25, 9000 Gent betreffende het project gebouwen Muide-Meulestede + Mariakerke fossielvrij waarbij de Stad Gent € 100.000 inclusief btw voorziet voor onderzoek door UGent. Deze samenwerkingsovereenkomst loopt tot 31 december 2020.

Bevoegd: Tine Heyse

Betrokken:

- Daniel Termont

Bestemd voor:

- Commissie Welzijn, Werk en Milieu

DE GEMEENTERAAD

AANHEF

De volgende bepalingen zijn van toepassing inzake de bevoegdheid:

Het Gemeentedecreet van 15 juli 2005, artikel 42, § 1.

De beslissing wordt genomen op grond van:

Het Decreet over het lokaal bestuur van 22 december 2017, artikel 2.

Bijgevoegde bijlage(n):

- Financiële bijlage UGent MM M (informatief)
- Samenwerkingsovereenkomst UGent MM M

Om de Europese, Vlaamse en Gentse klimaatambities waar te maken moeten we nu starten met het fossielvrij maken van wijken.

Gent heeft reeds veel ervaring met het stimuleren van renovatie. Nu willen we de volgende stap nemen naar wijken verwarmd zonder fossiele brandstoffen. Hiervoor hebben we nood aan nieuwe methoden zodat we een brede waaier aan stakeholders mee kunnen krijgen in het renovatieverhaal en hen overtuigen te investeren. Een fossielvrije toekomst vergt immers een andere (moeilijkere) aanpak. Zijn de maatregelen en de investeringen die men moet doen bij de huidige energiezuinige renovaties ondertussen breed bekend, dit geldt niet voor de nieuwe technologieën, de renovatiegraad nodig om fossielvrij te gaan en voor de interactie tussen renovatieprojecten. Er is dus een grotere overtuigingskracht nodig en een langere weg af te leggen om dit ingang te doen vinden. Gent doet het al zeer goed qua renovatie, maar om de 2050-doelstellingen te halen moet er opnieuw versneld en opgeschaald worden. Aan de andere kant gaan investeringen niet altijd gepaard met het gedrag dat deze investeringen vereisen om effectieve resultaten te behalen.

Dienst Milieu en Klimaat focust op 2 pilootwijken in de stad namelijk Muide-Meulestede en Mariakerke, om het concept fossielvrij en hoe daar te geraken grondiger te onderzoeken. Muide-Meulestede is een schiereiland met een vermenging van diverse functies (wonen, kantoor, bedrijven, handel, ...) en een stuk havengebied. Mariakerke is een vrij klassieke woonwijk zoals Vlaanderen er veel kent. Het zijn twee uitersten. In Muide-Meulestede is de reeds aanwezige dynamiek van het stadsvernieuwingsproject een meerwaarde. Bewoners gaven zelf aan een klimaatneutrale wijk te willen. In Mariakerke is er daarentegen nog geen initiatief van die aard.

Stad Gent besteedde in 2018 een energiestudie aan om na te gaan op welke manier de wijk Muide-Meulestede kan losgekoppeld worden van fossiele brandstoffen. De studie startte in oktober 2018 en loopt 12 maanden. In deze studie worden concepten ontwikkeld op vlak van duurzame energie en vertaald in projectplannen voor concrete, haalbare (piloot)projecten. De studie hanteert een pragmatische aanpak die uitgaat van de specifieke context (zoeken naar quick-wins op korte termijn), maar tegelijk voldoende ambitieus, toekomstgericht en robuust is om de stapsgewijze verduurzaming op lange termijn in de hand te werken zonder lock-ins te creëren. Voor de wijk Mariakerke maakt de Dienst Milieu en Klimaat zelf de energiestudie op.

Technisch kunnen diverse scenario's opgemaakt worden voor beide wijken, maar daarmee worden ze nog niet geïmplementeerd. Omdat er geen studies of kant-en-klare aanpakken beschikbaar zijn om die transitie van technisch plan naar implementatie te bewerkstelligen, wenst de Dienst Milieu en Klimaat deze uitdaging aan te pakken in samenwerking met UGent die hierin sterke onderzoeksopportunities ziet. De samenwerkingsovereenkomst betreffende het project gebouwen MM+M fossielvrij (of Muide-Meulestede + Mariakerke fossielvrij) wil bijgevolg de stap zetten van een technisch energiscenario om twee sterk verschillende wijken die op verschillende wijzen fossielvrij zullen worden, naar een concreet actieplan om die transitie gefaseerd uit te rollen binnen de komende decennia. UGent bouwt verder op beide energiestudies van de Stad die lopende zijn.

De grootste uitdaging ligt bij het activeren van investeringen bij diverse types investeerders. Er bestaan immers diverse drempels om de huidige staat (status quo) aan te passen. UGent focust in hoofdzaak op het verbeteren van overtuigings technieken voor een verschillende stakeholders en wil de meerwaarde onderzoeken van het combineren van technische, economische, sociale en gedragswetenschappen, en ICT.

De Stad Gent voorziet een bedrag van €100.000 inclusief btw voor deze samenwerkingsovereenkomst.

UGent realiseert voor een evenredig bedrag inspanningen om dit onderzoek op een hoger niveau te tillen (o.a. door het betrekken van een brede waaier aan professoren en onderzoekspersoneel bijvoorbeeld via klankbordgroepen of adviesvragen, het opnemen van uitdagingen op MM+M in onderzoeksopdrachten van studenten en doctorandi, het najagen van extra middelen via onderzoeksprojecten waarbij MM+M fossielvrij het voorwerp is, coördinatie binnen UGent, edm.).

Op voorstel van het college van burgemeester en schepenen

Beslist het volgende:

VOORSTEL

Artikel 1:

Keurt goed de samenwerkingsovereenkomst met Universiteit Gent, Sint-Pietersnieuwstraat 25, 9000 Gent, voor het project gebouwen Muide-Meulestede + Mariakerke fossielvrij zoals gevoegd in bijlage en die integraal deel uitmaakt van deze beslissing.

BIJKOMENDE INFO BIJ HET BESLUIT

Departement Stedelijke Ontwikkeling - Dienst Milieu en Klimaat

Dit besluit kadert in volgende activiteit: PR40489 Strategie warmte- en koudenetten

Visum van de financieel directeur:

Visum verleend met visum nummer 5618500625.

Financiële informatie:

Voorgestelde uitgaven:

Volgende budgetten zijn nodig en beschikbaar:

Budgetplaats	Budget positie	Subsidie Code	2018	2019	Totaal
404890001	6491000	Niet_Relevant	20.000,00	80.000,00	100.000,00

Verwachte ontvangsten:

Geen

BIJLAGEN DIE INTEGRAAL DEEL UITMAKEN VAN HET BESLUIT

- Samenwerkingsovereenkomst UGent MM M

STAD GENT

Samenwerkingsovereenkomst tussen het stadsbestuur van Gent en UGent

met betrekking tot het project gebouwen Muide-Meulestede + Mariakerke (MM+M) fossielvrij

In uitvoering van de gemeenteraadsbeslissing van 18 december 2013 houdende de goedkeuring van het Strategisch Meerjarenplan van de Stad Gent.

Wordt onder voorbehoud van de jaarlijkse goedkeuring van de stadsbegroting door de stad Gent en binnen de perken van de goedgekeurde kredieten;

deze overeenkomst afgesloten tussen enerzijds

de Stad Gent, met zetel ten Stadhuize te 9000 Gent, Botermarkt 1, vertegenwoordigd door het College van Burgemeester en Schepenen, waarvoor optreden mevrouw Tine Heyse, schepen van Milieu, Klimaat, Energie en Noord-Zuid, en mevrouw Mieke Hullebroeck, algemeen directeur, en die handelen in uitvoering van het gemeenteraadsbesluit d.d. ....;

hierna genoemd de Stad;

en anderzijds

Universiteit Gent, openbare instelling met rechtspersoonlijkheid, met bestuurszetel te 9000 Gent, Sint-Pietersnieuwstraat 25, ondernemingsnummer 0248.015.142, voor wie optreedt bij delegatie ingevolge het besluit van de Raad van Bestuur, Prof. dr. Rik Van de Walle, rector, die prof. Lieven De Marez (imec-mict-UGent), prof. Liselot Hudders (CEPEC-UGent) en prof. Michel De Paepe (EnerGhentIC-UGent) aanduidt als verantwoordelijken voor de uitvoering van deze overeenkomst;

hierna genoemd UGent;

en wordt het volgende overeengekomen:

Art. 1 – Voorwerp van de overeenkomst

§1. Context

Om de Europese, Vlaamse en Gentse klimaatambities waar te maken moeten we nu starten met het fossiel vrij maken van wijken.

Gent heeft reeds veel ervaring met het stimuleren van renovatie. Nu willen we de volgende stap nemen naar wijken verwarmd zonder fossiele brandstoffen. Hiervoor hebben we nood aan nieuwe methoden zodat we een brede waaier aan stakeholders mee kunnen krijgen in het renovatieverhaal en hen overtuigen te investeren. Een fossielvrije toekomst vergt immers een andere (moeilijkere) aanpak. Zijn de maatregelen en de investeringen die men moet doen bij de huidige energiezuinige renovaties ondertussen breed bekend, dit geldt niet voor de nieuwe technologieën, de renovatiegraad nodig om fossielvrij te gaan en voor de interactie tussen renovatieprojecten. Er is dus een grotere overtuigingskracht nodig en een langere weg af te leggen om dit ingang te doen vinden. Gent doet het al zeer goed qua renovatie, maar om de 2050-doelstellingen te halen moet er opnieuw versneld en opgeschaald worden. Aan de

andere kant gaan investeringen niet altijd gepaard met het gedrag dat deze investeringen vereisen om effectieve resultaten te behalen.

Technisch kunnen diverse scenario's opgemaakt worden, maar daarmee worden ze nog niet geïmplementeerd. De grootste uitdaging ligt bij het activeren van investeringen bij diverse types investeerders. Er bestaan immers diverse drempels om de huidige staat (status quo) aan te passen. Stad Gent wil daarom, in samenwerking met UGent, in twee sterk verschillende wijken aan de slag met deze uitdaging. Het project gebouwen MM+M fossielvrij (of Muide-Meulestede + Mariakerke fossielvrij) wil de stap zetten van een technisch energiescenario om twee sterk verschillende wijken die op verschillende wijzen fossielvrij zullen worden, naar een concreet actieplan om die transitie gefaseerd uit te rollen binnen de komende decennia. MM+M focust op het verbeteren van overtuigingstechnieken voor een verschillende stakeholders en wil de meerwaarde onderzoeken van het combineren van technische, economische, sociale en gedragswetenschappen, en ICT.

Stad Gent besteedde in 2018 een energiestudie aan om na te gaan op welke manier de wijk Muide-Meulestede kan losgekoppeld worden van fossiele brandstoffen. De studie startte in oktober 2018 en loopt 12 maanden. In deze studie worden concepten ontwikkeld op vlak van duurzame energie en vertaald in projectplannen voor concrete, haalbare (piloot)projecten. De studie hanteert een pragmatische aanpak die uitgaat van de specifieke context (zoeken naar quick-wins op korte termijn), maar tegelijk voldoende ambitieus, toekomstgericht en robuust is om de stapsgewijze verduurzaming op lange termijn in de hand te werken zonder lock-ins te creëren. Voor de wijk Mariakerke zal de Stad Gent zelf de energiestudie opmaken en beschikbaar stellen. De samenwerking met UGent bouwt verder op beide onderzoeken.

Waarom deze wijken? Muide-Meulestede is een schiereiland met een vermenging van diverse functies (wonen, kantoor, bedrijven, handel, ...) en een stuk havengebied. Mariakerke is een vrij klassieke woonwijk zoals Vlaanderen er veel kent. In Muide-Meulestede is de reeds aanwezige dynamiek van het stadsvernieuwingsproject een meerwaarde. Bewoners gaven zelf aan een klimaatneutrale wijk te willen. In Mariakerke is er daarentegen nog geen initiatief van die aard.

§2. Voorwerp van overeenkomst

De Stad Gent wenst een transitieplan op te maken voor de wijken Muide-Meulestede en Mariakerke (MM+M) en dit uit te rollen de komende jaren. UGent zal delen van dit transitieplan mee helpen vormgeven en zal hiervoor interdisciplinair onderzoek organiseren. Dit betreft een oriëntatiestudie waarin randvoorwaarden en adviezen worden geformuleerd.

De samenwerking tussen Stad Gent en UGent focust zich op het koppelen van de transitieplannen aan gedrags- en attitudemodellen, alsook het in kaart brengen van drempels en drijfveren inzake investeringen. Op die manier helpt deze samenwerking mee vorm te geven aan een actieplan om de technische energiestudie om te kunnen zetten naar implementatie in de wijken MM+M.

Stad Gent en UGent willen hiertoe samenwerking organiseren tussen de volgende disciplines:

- Sociale en gedragswetenschappen
- Economische wetenschappen
- Technische wetenschappen
- ICT

De Stad Gent draagt financieel bij tot dit onderzoek en maakt een projectleider vrij.

UGent realiseert voor een evenredig bedrag inspanningen om dit onderzoek op een hoger niveau te tillen (oa. door het betrekken van een brede waaier aan professoren en onderzoekspersoneel bijvoorbeeld via klankbordgroepen of adviesvragen, het opnemen van uitdagingen op MM+M in onderzoeksopdrachten van studenten en doctorandi, het najagen van extra middelen via onderzoeksprojecten waarbij MM+M fossielvrij het voorwerp is, edm.) ter beschikking.

UGent kan volgende onderzoeks- en vakgroepen inzetten waarvan de betrokken professoren deze overeenkomst mee ondertekenen (voor EnerGhentic vertegenwoordigd door prof. Michel De Paepe):

De onderzoeksgemeenschap *EnerGhentIC* bezit in dit kader volgende expertise:

- Vakgroep Architectuur en Stedenbouw
  - Analyse bouwfysica van gebouwen (o.a. kwaliteit gebouwschil, technieken, renovatie/hernieuwbouw, LCA)
  - impact gebruikersgedrag op reëel energiegebruik
  - datacollectie van comfort en energiegebruik
- Vakgroep Mechanica van Strooming, Warmte en Verbranding
  - Expertise in technische energiestudies
  - Expertise in verwarmings- en koelsystemen en integratie van technieken in gebouwen
  - Alternatieve technieken in functie van de drempels die stakeholders opwerpen
  - Technische haalbaarheid van scenario's onderzoeken
- Vakgroep EEMMeCS (Electrical Energy, Metals, Mechanical Construction & Systems):
  - Onderzoek van de kwaliteit en de onthaalcapaciteit van het elektrisch net in functie van de toekomstige ontwikkelingen (toenemende elektrificatie van het verbruik)
  - Technische en economische haalbaarheid van maximalisatie lokale energieproductie en synergie met reeds aanwezige energieproductie
  - Leerpunten uit Buurzame Stroom

De vakgroep *communicatiewetenschappen* bezit in dit kader volgende expertise:

- Onderzoeksgroep imec-mict-UGent:
  - Gebruikersonderzoek in functie van duurzame ICT ontwikkeling¹
  - Co-creatie van oplossingen (omgevingsanalyse, stakeholder mapping, expert interviews, doelgroepsegmentatie, analyse van drempels, opstellen van gedragsmodellen, co-creatief bouwen, prototyping en testen van innovatieve oplossingen)
  - Procesbegeleiding collaboratieve stedelijke innovatie
  - Uitvoeren van multi-methodische veldtesten in de wijken

Partijen erkennen dat, conform de geldende afspraken tussen UGent en IMEC betreffende resultaten die tot stand worden gebracht door onderzoekers van imec-MICT-UGent, de Projectresultaten die tot stand gebracht werden door deze onderzoeksgroep in het kader van het Project, in mede-eigendom zullen toebehoren aan UGent en IMEC.

- Onderzoeksgroep CEPEC (Center for Persuasive Communication):
  - Expertise in onderzoek van barrières, motivaties, kennis, attitudes, en de opbouw van de beslissingsprocessen (vb. via welke kanalen informeren gebruikers zich, welke sociale actoren hebben een invloed op hun beslissingsproces).
  - Expertise in het bestuderen van verschillende communicatiestrategieën ter bevordering van de attitudes, kennis en gedragsintenties bij gebruikers.

Onder Art.3 worden de concrete engagementen en outputs beschreven.

§3. Link Vlaamse Klimaatprijs

Stad Gent diende het project MM + M in onder de subsidieoproep voor lokale klimaatprojecten van minister Schauvliege. Binnen dit ingediende project wordt voorlopig volgende aanpak gehanteerd die in de loop van de samenwerking zal worden bijgesteld op basis van input van UGent:

Stap 1: analysefase

- Verder bouwend op het technische energiescenario's, worden investeerders en stakeholders, ook individuele bewoners, per wijk in kaart gebracht. Welke opties zijn er, welke inspanningen en investeringen worden verwacht tussen nu en 2050 om fossielvrij te worden? Wat is hun kennis van en hun houding tegenover fossielvrij? In kaart brengen van de soorten drempels (technisch, financieel, gedrag, juridisch, ...), per stakeholder en clusteren naar gelang

¹ Meer info: <https://www.ugent.be/ps/communicatiewetenschappen/mict/en/services>

weerstand/houding/kennis/draagkracht. Kan een brug geslagen worden tussen gedragspsychologie, economie en techniek om betere renovatietraject op te stellen en de kans op investeren te verhogen? Heeft het meer op maat werken van het type stakeholder grotere impact? Is het type stakeholder in ene wijk voor dezelfde incentives gevoelig als die van een andere wijk (in kader van het multiplier-effect)? Zouden technici andere scenario's voorstellen rekening houdend met de drempels van stakeholders? Bepalen van de cross-sectorale win-wins met andere milieudoelstellingen (adaptatie, water, materialen, luchtkwaliteit, hinder, ...) en bredere stadsdoelstellingen (armoede, economie, verdichting, verweving van functies, ...).

- Analyse van implementatieplannen van andere steden en gemeenten, van de plannen van de netbeheerder en van lopende (renovatie)projecten waarop kan ingespeeld worden (stedelijke projecten, projecten sociale huisvestings-maatschappijen en private projecten).

Stap 2: Opmaak transitieplan i.s.m. de diverse investeerders en stakeholders

- Onderzoek van de rollen en hefboomen van alle mogelijke stakeholders (rol intermediären, wie kan draagvlak mee opbouwen, activeren financiële hefboomen, timing en ambitie geplande projecten, ...) Bepalen hoe stedenbouwkundige hefboomen en beelden de doelstelling mee kunnen helpen realiseren. Nagaan van hefboomen in andere milieu- en beleidsdomeinen.
- Welk soort databeheer en monitoring nodig is: er moet meer gedaan worden met data dan enkel ontsluiten; focus op welke rol data kunnen hebben in de activering van stakeholders, meerwaarde van open data, meerwaarde van games of apps, ...
- Opmaak van een communicatie- en overtuigingsplan op basis van de clustering van stakeholders en bewoners uit stap 1. Bepalen welke de meest effectieve hefboomen/tools/... op maat van de te activeren stakeholders (wie, wanneer, in welke fase en hoe). Op basis van de analyse van drempels in stap 1, bepalen welke maatregelen, hefboomen, ondersteuning die drempels kunnen wegwerken. Gebruik maken van een opdeling in voortrekkers/volgers om dynamiek te creëren. In welke mate kan men gedrag beïnvloeden? Kunnen nudging- en ICT-technieken worden toegepast in combinatie met administratieve vereenvoudiging, aan huis gaan, aanwezigheid in de wijk, collectieve aanpak, straat aanpak, financiële modellen, ... ?
- Het identificeren van het nodige innovatie/onderzoek/... daar waar nog geen oplossing voorhanden is omdat er te hoge drempels zijn bv. technisch of financieel.
- Waar mogelijk wordt onmiddellijk gestart met de uitvoering van acties.
- In beide wijken wordt een gedetailleerd transitieplan opgemaakt in samenwerking met relevante investeerders en stakeholders. De diverse opties en transitiepaden worden met elkaar vergeleken volgens nog te bepalen criteria bv. snelheid van transitie, sterk of niet sterk gereguleerd, snelle beschikbaarheid middelen, overtuiging, haalbaarheid van de timing voor de bewoners)... . Gezien de complexiteit van beide wijken verschild wordt nagegaan of kruisbestuiving in beide richtingen kan helpen.
- Per fase wordt berekend welke investeringen nodig zullen zijn per doelgroep en welke hefboomen ingezet zullen worden opdat die investeringen ook effectief gebeuren. Er wordt overlegd met hogere overheden om alle hefboomen op elkaar af te stemmen . Er wordt eveneens nagegaan in welke mate bepaalde maatregelen gecofinancierd kunnen worden vanuit andere milieu- en beleidsdomeinen gezien een sterke cross-sectorale win-win wordt nagestreefd.
- Eindresultaat is een concreet transitieplan voor elk van beiden wijken dat door de belangrijkste stakeholders en investeerders wordt onderschreven. De goedkeuring van het stadsbestuur bekrachtigt de uitrol van de eerste stappen.

Stap 3: uitrol transitieplan

- Uitvoering van het transitieplan MM+M fossielvrij i.s.m. de betrokken stakeholders en investeerders.

- Het uitwerken van monitoring en ICT-tools die data ontsluiten en eveneens een activerende doelstelling hebben. Het uitwerken van de diverse overtuigingstools op maat van de diverse doelgroepen die in stap 2 worden bepaald.
- Aanpassing stedenbouwkundige hefbomen en andere stedelijk instrumentarium
- Het initiëren van verder onderzoek en ontwikkeling o.b.v. de vastgestelde innovatienoden.

Stap 4: evaluatie en bijsturing op halfjaarlijkse basis

Art. 2 –Engagementen van Stad Gent en UGent

De Stad Gent voorziet een bedrag van **maximaal 82.645€ excl. 21% btw** of 100.000 euro (incl. btw) en wordt toegekend voor de in Art 3. beschreven opdrachten.

UGent realiseert voor een evenredig bedrag inspanningen om dit onderzoek op een hoger niveau te tillen(zie Art1 §2)

Art. 3 - Minimale voorwaarden

§1. Minimale opdrachtomschrijving:

	Omschrijving	Indicatoren
1	<p>Als eerste stap wordt de uitdaging in de wijken MM en M grondig geanalyseerd en krijgt UGent een toelichting van de Stad Gent met betrekking tot de uitdaging en de lopende processen.</p> <p>Op basis daarvan stelt UGent een team voor om de opdracht uit te voeren. UGent geeft ook aan hoe de budgetten binnen UGent zullen worden verdeeld, wie de SPOC is, wie binnen welke discipline verantwoordelijk is voor welke opdracht.</p> <p>Door: UGent (in samenspraak met Stad Gent)</p> <p>Betrokken UGent groepen: EnerGhentIC, , CEPEC, MICT</p>	<p>Samenstelling team, gedetailleerd voorstel werkpakketten, taken en deliverables, en de verdeling van de budgetten wordt aan de stuurgroep voorgelegd binnen de 2 maanden na start.</p> <p>Wanneer: N+2</p> <p>Output: nota met uitgebreide projectdefinitie.</p>
2	<p>UGent en Stad Gent maken samen een voorstel van plan van aanpak, een tijdslijn en mijlpalen.</p> <p>Door: Stad Gent en UGent groepen: EnerGhentIC, , CEPEC, MICT</p> <p>Door UGent zijn al de krijtlijnen hiervoor opgemaakt die na opstart verder zullen worden verfijnd en voorzien van timings en concrete afspraken:</p> <p>Fase 1: Doelgroepdefiniëring</p> <p>Een analyse van de verschillende stakeholders die een andere behoefte hebben m.b.t. energiegebruik en -investeringen. Deze analyse gebeurt aan de hand van informatie beschikbaar gesteld door Stad Gent (o.b.v. energiestudie).</p> <p>In een tweede stap zal een diepgaande analyse gebeuren van verschillende types stakeholders (zelfstandigen/kleine bedrijven, projectontwikkelaars, bewoners en subdoelgroepen zoals huurders, eigenaars, kansengroepen, verbouwers, ...). Hun energiebehoefte en -gebruik wordt in kaart gebracht en gecategoriseerd met als doel een selectie te kunnen maken van de belangrijkste groepen (max. 3</p>	<p>Voorleggen van het plan van aanpak aan de stuurgroep ten laatste 1 maand na de samenstelling van het team</p> <p>Wanneer: N+3</p> <p>Output: nota met plan van aanpak.</p>

	<p>types) waarop in de rest van het project zal worden gefocust. Deze selectie zal gemaakt worden in samenspraak met Stad Gent. Bij deze selectie zal gekeken worden naar maximale diversiteit in energiebehoefte en –gebruik, rekening houdend met de diversiteit tussen de wijk Muide-Muilestede en wijk Mariakerke.</p> <p>Fase 2: In kaart brengen van energiebehoefte en investeringsnoden van de geselecteerde segmenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • Analyse van beschikbare data (EANDIS, warmtekaart, ...) • Plaatsen van meetinfrastructuur binnen de gebouwen van de doelgroep(en) <p>Gewenste doel: in kaart brengen van de nood aan energierenovatie (Laag – Medium – Hoog)</p> <p>Fase 3: In kaart brengen van drempels en motivatoren voor energierenovatie bij geselecteerde doelgroepsegmenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • Desk research: State-of-the-Art analyse van attitude- en beslissingsmodellen in kader van energie-investeringen en duurzaamheid • Diepte-interviews en surveystudie bij geselecteerde segmenten in beide wijken • Het analyseren van drempels en drijfveren voor attitude, intentie en gedragsverandering met betrekking tot investeringen. Met het wenselijk gedrag (dat voortvloeit uit het transitieplan) in het achterhoofd wordt, per doelgroep in kaart gebracht wat de drijfveren en drempels zijn om naar dit gedrag over te gaan, en wat het gewicht is van deze componenten. Op die manier worden aanbevelingen geformuleerd die deze inzichten actiegericht maken in functie van het uitvoeren van het transitieplan. • Desk research: analyse van bestaande tools (intern en extern) zowel de sterktes als de tekortkomingen van deze oplossingen (cfr. http://www.my2050.be/) en analyse van communicatiestrategieën om investeerders te overtuigen te investeren in energiezuinige maatregelen (in overleg met Stad Gent zodat inzichten van eerdere studies kunnen meegenomen worden) + focusgroep of design thinking workshops om de pijnpunten en drempels van bestaande oplossingen te bestuderen. <p>Gewenste doel: in kaart brengen wat de belangrijkste motivatoren en drempels zijn om al dan niet te kiezen voor energierenovatie en het formuleren van aanbevelingen om investeerders te overtuigen te investeren in energierenovatie.</p>	
3	<p>UGent zal de twee lopende technische energiestudies screenen en op basis van de aanwezige expertise voorzien van feedback en extra toelichting. Er wordt ook nagegaan of bepaalde scenario's niet in conflict komen met andere beleidsdomeinen en of er synergiën mogelijk zijn tussen beide wijken.</p> <p>Door UGent groepen EnerGhentIC, (in samenwerking met Stad Gent)</p>	<p>Wanneer: N+ 6 maanden en 12 maanden</p> <p>Output: nota met adviezen en bedenkingen.</p>
4	<p>Er wordt een klankbordgroep samengesteld met externe experts, academici, middenveld en overheid. Deze klankbordgroep geeft feedback op de onderzoeksaanpak en reflecteert over de onderzoeksresultaten.</p>	<p>Halfjaarlijks Wanneer: 1^e ten laatste N+ 6 maanden</p>

	<p>Stad Gent stelt deze klankbordgroep samen en organiseert de bijeenkomsten. UGent garandeert de deelname van academici, stelt haar netwerk ter beschikking en voorziet de inhoud voor deze bijeenkomsten.</p> <p>Door UGent groepen: EnerGhentIC, , CEPEC, MICT</p>	<p>Output: lidmaatschap klankbord, inhoudelijke presentaties, deelname aan meetings</p>
5	<p>UGent en Stad Gent screenen doorlopend mogelijke onderzoeksopportunities met oog op subsidie en rapporteren deze aan de Stuurgroep. Deze studie wordt beschouwd als een vooronderzoek waaruit andere projecten kunnen voortvloeien.</p> <p>Door: UGent groepen: EnerGhentIC, , CEPEC, MICT en Stad Gent</p>	<p>Wanneer: rapportering op elke stuurgroepbijeenkomst</p> <p>Output: telkens te actualiseren lijst met mogelijke opportuniteiten, ingediende proposals waar opportuun</p>
6	<p>Opmaak transitieplan MM met volgende kenmerken:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het transitieplan vertrekt vanuit Muide Meulestede. • Alle acties om stakeholders op maat te overtuigen om te investeren worden op een tijdsas geplaatst: acties onmiddellijk uit te testen, acties op korte, middellange en lange termijn. • Per relevant type stakeholder wordt de aanpak op maat bepaald. • Voor elk type actie op maat van een bepaalde type stakeholder wordt een projectfiche gemaakt met doel, de nodige mankracht en middelen om dit uit te voeren, de timing van de actie, de noodzakelijk betrokken actoren, ... Ook de kansen voor subsidiëring en onderzoeksmiddelen worden aangehaald. • Een analyse hoe de aanpak voor MM kan toegepast worden op Mariakerke waar geen stadsvernieuwingsdynamiek gaande is en minder actoren al actief zijn. Ook de analyse hoe de aanpak van MM minder arbeidsintensief kan worden gemaakt. <p>Door: Stad Gent ism. UGent voor de juiste verwerking van hun onderzoekswerk in het transitieplan</p>	<p>Wanneer: Binnen de looptijd van dit project, specifiek gedefinieerd in taken 1 en 2.</p> <p>Output: transitieplan MM</p>
7	<p>Opmaak transitieplan Mariakerke</p> <ul style="list-style-type: none"> - Een analyse hoe de aanpak voor MM kan toegepast worden op Mariakerke waar geen stadsvernieuwingsdynamiek gaande is en minder actoren al actief zijn. Ook de analyse hoe de aanpak van MM minder arbeidsintensief kan worden gemaakt. <p>Door: Stad Gent ism. UGent voor de juiste verwerking van hun onderzoekswerk in het transitieplan</p>	<p>N+ 22 maanden</p> <p>Output: transitieplan M</p>
8	<p>Organisatie en coördinatie van de verschillende overlegmomenten.</p> <p>Door: Stad Gent</p>	<p>Projectoverleg: tweemaandelijks</p> <p>Klankbordgroep: min. 3 x Stuurgroep: bij de start en bij elk belangrijk beslismoment</p>

UGent zal het Project naar best vermogen uitvoeren volgens professionele standaarden, zonder evenwel garanties te geven voor wat betreft het behalen van specifieke resultaten van wetenschappelijk onderzoek. UGent gaat wat dat betreft een middelenverbintenis aan.

UGent zal het onherroepelijke, gratis recht hebben om de resultaten aan te wenden met het oog op academisch onderwijs en onderzoek.

§ 2. Types overleg

- Projectoverleg:
  - Frequentie: Tweemaandelijks, of bij hoogdringendheid
  - Doel: In dit overleg wordt de operationele uitvoering van deze overeenkomst voorbereid en gerapporteerd.
  - Leden: SPOC stad Gent en UGent aangevuld met medewerkers i.f.v. de agenda
- Klankbordgroep:
  - Frequentie: minimaal 3 samenkomsten
  - Doel: Experts reflecteren op 3 momenten over het onderzoeksopzet, de tussentijdse resultaten en de finale resultaten.
  - Leden : experts en academici, middenveld, overheid
- Stuurgroep
  - Frequentie: Bij de start en bij elk belangrijk beslismoment
  - Doel: Dit is het beslissend orgaan voor deze samenwerking.
  - Leden:
    - Voor UGent: prof. Lieven De Marez (imec-mict-UGent), Prof. Liselot Hudders (CEPEC-UGent) , en prof. Michel De Paepe (EnerGhentIC-UGent)
    - Voor Stad Gent: schep en Milieu en Klimaat en medewerker, directeur Dienst Milieu en Klimaat, de SPOC en betrokken projectmedewerkers i.f.v. de agenda

§ 3. Uitvoeringstermijn

Deze loopt van datum van ondertekening tot en met 31 december 2020

Art. 4 – Uitbetaling

20% van deze overeenkomst voorziene bedrag wordt zo snel mogelijk na de ondertekening uitbetaald; 80% wordt gestort na oplevering van de 1^e en 2^e indicator.

Het bedrag wordt op de volgende rekening van UGent gestort: IBAN BE 59-3900-9658-0026
BIC BBRU BE BB 900

UGent verbindt er zich toe elke wijziging van rekeningnummer schriftelijk aan het stadsbestuur mee te delen.

Art. 5 – Inhoudelijke en financiële controle

In te dienen verantwoording:

Gelet op de Wet van 14 november 1983, betreffende de controle op toekenning en aanwending van sommige toelagen, bevat deze rapportering:

Inhoudelijk deel:

- De diverse vermelde outputs zoals vermeld onder Art. 3

Financieel gedeelte omvat:

- Financieel verslag over de besteding van de gezamenlijke middelen voor deze overeenkomst met aanduiding van aanwending en doeleinden.
  - De aanwending van de 100.000€ van de Stad Gent wordt gestaafd met personeelsinzet van UGent (wie, welke onderzoeksgroep en hoeveel)
  - De inzet van UGent om dit project op een hoger niveau te tillen wordt gestaafd met een kwalitatieve beschrijving van de inspanningen. Het aantal mensen dat hieraan meewerkt is dermate divers en versnipperd om dit kwantitatief te verslaan.
- Jaarrekening (subsidieovereenkomsten met totale waarde <25.000 EUR zijn vrijgesteld)

Naleving wetgeving overheidsopdrachten:

- UGent is op grond van artikel 17 van de Wet inzake overheidsopdrachten van 17 juni 2016 op algemene wijze onderworpen aan de overheidsopdrachtenwetgeving (plaatsings- én uitvoeringsregels) indien de toepassingsvoorwaarden van artikel 2, 1° van diezelfde wet zijn voldaan.
- De uitvoering is voor specifieke gesubsidieerde opdrachten onderworpen aan de overheidsopdrachtenwetgeving (plaatsings- én uitvoeringsregels) indien de toepassingsvoorwaarden van artikel 18 van de Wet inzake Overheidsopdrachten van 17 juni 2016 zijn voldaan.”

Art. 6 – Timing indiening verantwoording:

De SPOC van UGent en de SPOC van Stad Gent zorgen voor een terugkoppeling over de uitvoering en stand van zaken (inhoudelijk en financieel) van het project naar de stuurgroep.

UGent dient op grond van art. 5 § 2 van de wet van 14 november 1983 betreffende de controle op de toekenning en op de aanwending van sommige toelagen, zijn balans en rekeningen alsook een verslag inzake beheer en financiële toestand aan de Stad te bezorgen uiterlijk op moment van goedkeuring én ondertekening.

De jaarlijkse inhoudelijke en financiële controle van de ingestuurde verslagen gebeurt door de Stad. De Stad kan overgaan tot gehele of gedeeltelijke terugvordering van het uitgekeerde bedrag in geval het doel waarvoor dit budget werd toegekend geheel of gedeeltelijk niet werd bereikt, het niet werd aangewend voor het doel waarvoor dit budget was toegekend of indien er geen of onvoldoende financiële verantwoordingsstukken kunnen voorgelegd worden.

In geval van fraude of valse verklaringen in hoofde van UGent, kan de Stad beslissen om de toekenning van dit budget te schorsen en in de toekomst geen subsidies meer toe te staan aan UGent.

In geval UGent onder curatele wordt geplaatst of ophoudt te bestaan, kan de Stad overgaan tot gehele of gedeeltelijke terugvordering van het uitgekeerde budget en overgaan tot de stopzetting van de verdere uitvoering van de overeenkomst.

Elke vastgestelde onregelmatigheid geeft bij de Stad aanleiding tot een deel of de geheel uitgekeerde middelen terug te vorderen.

UGent verbindt er zich toe wanneer de Stad om meer informatie verzoekt, dit schriftelijk binnen de 30 werkdagen na ontvangst van het verzoek te verstrekken.

De bevoegde ambtenaren van de Stad mogen onaangekondigd de prestaties, de meting en de uitgaven m.b.t. het voorwerp van deze overeenkomst ter plaatse controleren. Externe deskundigen, aangesteld door de Stad, kunnen aangekondigd de uitvoering van deze overeenkomst ter plaatse auditen.

De Stad heeft het recht om ter plaatse de aanwending van de middelen te doen controleren. Ingeval UGent zich verzet tegen de uitoefening van de controle, is hij/zij gehouden tot terugbetaling van de haar verleende middelen.

UGent is verplicht administratieve en financiële richtlijnen betreffende de uitvoering van het in huidige overeenkomst vermeld project, die de Stad of hogere bestuurlijke overheden haar eventueel zouden verstrekken, op te volgen, en de vorm van begeleiding te aanvaarden die de Stad of de hogere bestuurlijke overheden haar voor de uitvoering van de acties zouden opleggen.

UGent verbindt er zich toe dat de actie in geen geval voorwerp mag uitmaken van een dubbele financiering. Co-financiering is wel toegestaan in zoverre de betrokken regelgeving dit toelaat.

Art. 7 – Wijziging overeenkomst

Elke wijziging m.b.t. de prestatie(s), de meting en de begroting van de actie wordt door UGent onmiddellijk aan de Stad schriftelijk gemeld. Desgevallend wordt de overeenkomst aangepast. Onderhavige overeenkomst kan aangepast worden op voorstel van de Stad en UGent bij schriftelijk akkoord.

Art.8 - correspondentie en communicatie

Indien UGent of Stad Gent voor dit project specifieke externe communicatie opzet, licht elk partij de andere hierover in en worden de logo's van beiden partijen opgenomen.

De Stad en UGent verbinden zich ertoe om onderling alle relevante informatie tijdig uit te wisselen en op regelmatige tijdstippen met elkaar overleg te plegen over alle aspecten van deze overeenkomst.

De gegevens betreffende UGent:

- Organisatie	Universiteit Gent
- Rechtsvorm	Openbare instelling met rechtspersoonlijkheid
- Vertegenwoordiger van de rechtspersoon volgens de statuten	Prof. de. Rik Van de Walle, rector
- Contactpersoon	prof. Lieven De Marez (imec-mict-UGent)
- Correspondentieadres	Platteberg 11, 9000 Gent
- Telefoonnummer	+32 9 264 97 07
- Rekeningnummer en naam van de rekeninghouder	IBAN BE59-3900-9658-0026 Universiteit Gent
- e-mail	Lieven.DeMarez@UGent.be

De gegevens betreffende Stad Gent: Bevoegde stedelijke dienst

- Naam dienst	Dienst Milieu en Klimaat
- Diensthoofd	Jorn Verbeeck
- Contactpersoon	Indra Van Sande
- Adres	Botermarkt 1
- Telefoon	09 268 23 34
- e-mail	indra.vansande@stad.gent

Art. 9 - Algemene bepalingen

§ 1. De Stad kan in geen geval aansprakelijk gesteld worden voor schade aan personen of goederen die rechtstreeks of onrechtstreeks het gevolg is van activiteiten met betrekking tot de uitvoering van deze overeenkomst.

§ 2. De toegekende middelen mogen door UGent niet in pand gegeven worden aan een derde.

§ 3. UGent verbindt er zich toe:

- geen enkele vorm van discriminatie op grond van het geslacht, nationaliteit, zogenaamd ras, huidskleur, afkomst, nationale of etnische afstamming, leeftijd, seksuele geaardheid, burgerlijke staat, geboorte, vermogen, geloof of levensbeschouwing, politieke overtuiging, taal, huidige of toekomstige gezondheidstoestand, handicap, fysieke of genetische eigenschap of sociale afkomst te dulden.
- toegankelijk te zijn voor iedereen.
- elk discriminerend gedrag op de werkplaats te voorkomen en indien nodig te bestrijden en te bestraffen.
- de wetten en reglementen die de toepassing van de non-discriminatie en gelijke kansen bevorderen en verdedigen na te leven.

- indien men beroep doet op derden onderhavige code aan hen ter kennis te brengen en er voor te zorgen dat ook zij die naleven in de bijdrage die zij leveren in het kader van de overeenkomst.

Wanneer de non-discriminatieclausule niet nageleefd wordt, kan de Stad - rekening houdend met alle elementen - maatregelen nemen.

Art 10. Aansprakelijkheid

10.1. Geen van de partijen aanvaardt enige aansprakelijkheid voor het gebruik dat door de andere partij wordt gemaakt van, of het vertrouwen dat wordt gesteld in de achtergrondkennis, materialen, resultaten of advies / informatie verstrekt met betrekking tot een resultaat.

10.2 De aansprakelijkheid van de partijen ten aanzien van elkaar, die haar oorsprong vindt in deze Overeenkomst zal nooit onrechtstreekse schade (onder andere gederfde winst, verlies van inkomen, data, zakelijke of andere opportuniteiten) omvatten, zelfs indien de partij die de vordering instelt haar medecontractant op voorhand op de hoogte stelde van de mogelijkheid van dergelijke schade, hetzij dat deze medecontractant deze verliezen had kunnen voorzien.

10.3 De globale aansprakelijkheid van de partijen ten aanzien van elkaar die haar oorsprong vindt in deze Overeenkomst, zal nooit het bedrag van de totale financiële vergoeding zoals beschreven in art. 2., overschrijden.

Art. 11 – Betwistingen

In geval van betwistingen is het Belgische recht van toepassing en zijn alleen de hoven en rechtbanken van het gerechtelijk arrondissement van Oost-Vlaanderen, afdeling Gent bevoegd.

Art. 12 - Inwerkingtreding en duurtijd overeenkomst

Huidige overeenkomst gaat in bij ondertekening ervan door beide partijen en eindigt op 31/12/2020

Art. 13 Beëindiging

13.1. Indien een partij de uitvoering van haar verbintenissen in deze Overeenkomst (met uitzondering van enige verbintenis tot betalen) vertraagt of uitstelt wegens omstandigheden buiten diens wil en redelijke controle, zal dit geen contractbreuk uitmaken. Evenwel, indien de vertraging of het uitstel langer dan drie maanden duurt, kan de andere partij deze Overeenkomst met onmiddellijke ingang beëindigen door middel van een aangetekend schrijven.

13.2. Elke partij kan deze Overeenkomst beëindigen met onmiddellijke ingang door middel van een aangetekend schrijven :

- (a) indien de andere partij contractbreuk pleegt met betrekking tot een bepaling van deze Overeenkomst en (indien deze herstelbaar is) de contractbreuk niet werd hersteld binnen twintig kalenderdagen te rekenen vanaf de schriftelijke ingebrekestelling waarin de contractbreuk werd beschreven en het herstel werd geëist;
- (b) in geval van faillissement, kennelijk onvermogen hetzij vrijwillige of gerechtelijke vereffening van de andere partij.

13.3 De bepalingen die door hun aard de duur van de Overeenkomst overleven, blijven onverminderd van kracht na de duur, hetzij de beëindiging van deze Overeenkomst voor onbepaalde duur of voor de specifieke duur opgenomen in de bepaling.

13.4 Bij de vroegtijdige beëindiging van deze Overeenkomst zal Stad Gent UGent betalen voor het tot dan effectief uitgevoerde werk en gemaakte kosten alsook voor kosten voortvloeiend uit verbintenissen die UGent is aangegaan ter uitvoering van het Project. Indien Stad Gent een deel van de financiële vergoeding vooraf heeft betaald en dit gedeelte niet werd benut door UGent, dan zal UGent het onbenutte deel terugbetalen.

Opgemaakt in 2 exemplaren te Gent op .././2018

Elke partij verklaart een ondertekend exemplaar te hebben ontvangen.

Voor de Stad

Voor de Burgemeester
(bij delegatiebesluit van 21/02/2017)

Mieke Hullebroeck
Algemeen Directeur

Tine Heyse
Schepen van Milieu, Klimaat, Energie en
Noord-Zuid

voor UGent

Rik Van de Walle
Rector

Prof. Michel De Paepe
UGent – EnerGhentIC

Prof. Liselot Hudders
CEPEC-UGent

Prof. Lieven De Marez
imec-mict-UGent